

NYHETS BREV

ADDIS
ABABA

Stiftelsen Fistulasjukhuset –
Hamlin Fistula Sweden

Nyhetsbrev Nr. 60 April 2020

DR CATHERINE HAMLIN IN MEMORIAM

-Välkomna kära ni, sa hon. Jag har bakat en kaka till er...

Det var en sen kväll Christina och jag kom fram till Addis Abeba och Fistulasjukhuset, där Dr Hamlin hade väntat på oss. Det sjukhuset för förlossningsskadade kvinnor samlade vår stiftelse i Sverige pengar till och det började finnas i många medvetande även här hemma.

För oss, som så småningom startade Fistulastiftelsen i Sverige,

började resan in i de grymt skadade kvinnornas liv 1984. KIB - Kvinnorådet för Internationellt Bistånd, där jag företrädde SKV, gjorde en resa till Afrika. Vi medlemmar delade upp oss i grupper för olika länder. Jag var en av dem som hade valt bli i Etiopien. Och där väntade en upplevelse som ingen av oss någonsin kunde eller ville glömma.

Vi kom till Fistulasjukhuset. Där låg många kvinnor i en stor, ljus sal. Stora fönster vette ut mot en prunkande trädgård. Allt var så lugnt och fint. Vi fick träffa läkarparet Reginald och Catherine Hamlin. De tog oss med till ett litet rum där en av patienterna väntade.

- Titta här, säger Dr Ronald Hamlin, medan han håller ett papper mot fönstret. Med näven gör han ett stort hål i pappret...

- Precis så har ditt lilla barn försökt ta sig ut i världen ur din kropp! Han håller beskyddande sin arm runt den lilla kvinnan.

- Men vet du, vi har hittat en metod för hur vi ska laga det hålet så att din urin inte längre ska kunna rinna ur dig som den gör nu. Och han beskriver hur de ska ta en bit hud ur kvinnans egen kropp och lappa och laga hålet (som kallas fistel).

- Stitch, stitch, säger Dr Catherine, så syr vi och så blir du hel igen! Storögd och med total tillit tittar patienten på doktorerna. Och vi, välutbildade kvinnor från fjärran Europa, vi gråter. Att vi inte hade haft en aning om vad och hur och varför... ?

Vid återkomsten till Sverige ville vi stödja detta kämpande sjukhus. Efter fyra år kom så äntligen vår stiftelse till stånd. Och många av medlemmarna har sedan dess kunnat uppleva Fistulasjukhusets aktiviteter – och ALLA har träffat Dr Catherine och ALLA har upplevt en direkta tillit och beundran för denna kvinna som inte bara var en mycket skicklig kirurg, utan en medmänniska för oss alla.

I sin bok "The Hospital by the River" skriver Catherine Hamlin om hur hon och maken en dag blev kallade till hälsoministeriet för att förklara vad för slags epidemi som drabbat Addis Abeba med alla dessa fistulasjuka som strömmade till.

- Nej, det är ingen epidemi, svarade de, det har pågått sedan tidernas begynnelse. Det nya är att vi har hittat en metod att göra något åt det.

Med en oerhörd envishet och offervilja arbetade Hamlins för målet att denna 'företeelse', som dödar bebisarna i en utdragen födelsekamp, vållar mödrarna så stort lidande och en tillvaro i utstötthet pga inkontinens, att den ska utrotas, en gång för alla.

Fyra presidenter har hunnit styra Etiopien sedan Fistulasjukhusets tillblivelse 1974, med början under kejsar Haile Selassie. Och alla har mer eller mindre välvilligt stött arbetet eller åtminstone låtit dem hållas. Även den nuvarande presidenten, mottagaren av Nobels fredspris 2019, Abiy Ahmed, har besökt sjukhuset och försäkrat det sitt aktiva stöd.

Och målet rycker närmare och närmare! I landet har medvetenheten spridits ordentligt om fistulaföreteelsen och vad man kan göra åt den. Fler och fler barnmorskor har utexaminerats ur skolorna, och fler och fler länder skickar läkare till Fistulasjukhuset för att lära.

När Fistulasjukhuset firade sitt 25-årsjubileum år 1999 var jag också där. Den dåvarande presidenten Meles Zenawi poängterade i sitt tal att Catherine Hamlins hemland Australien försett Etiopien med två viktiga saker, paret Hamlin och eucalyptusträdet – det virke som används överallt i landet. Reginald Hamlin fanns med på ett stort porträtt. Han hade dött redan år 1993.

Jag tänker med vemod och tillit på den ortodoxa kyrkans patriark som vid samma jubileumsmöte spände ögonen i presidenten och talade klarspråk:

- Det är helt otillbörligt att en enda kvinna i detta land ska behöva genomgå dessa fruktansvärda lidanden. Vi måste sätta stopp för det! Och han efterlyste fler kliniker på landsbygden, mer upplysning och framförallt slut på barnåktenskapen.

Catherine knegade på, och mycket av det önskade uppfylldes gradvis, och medvetenheten spreds och sprids. Medarbetarna i olika länder blir allt fler.

Så var du än befinner dig nu, kära Catherine Hamlin, så försäkras du vår stora beundran, tillit och kärlek för en gärning som överträffar det mesta en sträng gud eller patriark skulle kunna önska av sina undersåtar: att vara sin nästas hjälpare och vän.

Med de mest kärleksfulla hälsningar

Erni Friholt, Fistulastiftelsen i Sverige

Dr. Catherine Hamlin begravs med hedersbetygelser

Dr. Catherine Hamlin avled fridfullt i sitt hem 96 år gammal. Hon begravdes bredvid sin man Reg med alla hedersbetygelser den 23 mars i den brittiska krigskyrkogården i Addis Abeba. En orkester ledde det månghövdade begravningsföljet fram till kyrkogården, där sonen Richard Hamlin höll tal över sin mor. Mängder med vita rosor omgav kistan och allmänheten inbjöds skriva kondoleanser i en minnesbok.

Premiärminister Dr. Abiy Ahmed uttryckte sin sorg över hennes bortgång i sociala medier: "Etiopien har förlorat en pärla till kvinna som ägnat mer än 60 år av sitt liv åt att ge tusentals kvinnor sin värdighet åter".

President Sahle-Work Zewde sade för sin del: "Dr Hamlin var en hjälte som räddade mer än 60 000 etiopiska kvinnor och flickor från obstetrisk fistula. Jag är övertygad om att alla professionella yrkesutövare som utbildats genom åren genom hennes försorg kommer att fortsätta hennes arbete på det sjukhus hon grundade."

Som sammanfattning av Dr Catherines livsgärning väljer vi att återge följande artikel ur The Weekend Australia 3 feb. 2018. Artikeln är fritt översatt till svenska av Birgitta Collenius.

Helgonet i Addis Abeba *förkortad version*

På min vandring utmed Africa's Blå Nilen i norra Etiopien, stötte jag ihop med en ung man ur ortsbefolkningen, som frågade varifrån jag kom.

– Ah, Australien, sa han med ett brett leende. Crocodile Dundee och Catherine Hamlin. En försäljare, som kände igen dekalen på min resväska, stannade mig och sa:

– Vi tänker på henne som Moder Teresa. Hon har varit så vänlig mot oss. I taxin i den intensiva trafiken i Addis Abeba frågar chauffören mig vem jag ska besöka.

– Oh my God, utropade han. Catherine Hamlin! Hon är en sådan god kvinna, så god. Hon är ett helgon.

Hans ord låg närmare sanningen än han kunde ana. Catherine Hamlin - den flerfaldigt belönade gynekologen och förlossningsläkaren från Sydney – två gånger nominerad till Nobels fredspris

för sitt arbete med att under nästan 60 år hjälpa förlossningsskadade unga kvinnor i ett av världens fattigaste länder – är nu på väg att helgonförklaras av den etiopiska kyrkan.

Men smickret biter inte på damen i fråga. Hon sitter oberörd i sin rosamönstrade länstol i det övermöblerade vardagsrummet i huset av lertegel, som uppförts intill det kvinnosjukhus Catherine och mannen Reg lade grunden till 1975. Hon är mer oroad över att hon inte har någon citronkaka att bjuda på. Hon sneglar mot svartvitfotot på pianot av en ung stilig Reg Hamlin. Catherine ler ömt, rättar till kjolen och sin blå cardigan samt bjuder med en ursäkt på småkakor istället.

– Verkligen, jag är bara en vanlig kvinna, betonar Catherine H. Allt jag kan göra är att fortsätta med det arbete vi dragit igång och att berätta om dessa kvinnoöden. Det handlar verkligen inte bara om mig. Min man var den som drog igång allt. Han var den drivande kraften. Och jag har mycket hängiven personal, så vi är många som gör ett gott arbete här, inte bara jag.

Hon skrattar lite flickaktigt och berättar om när hon och maken Reg anlände till Etiopien 1959 med sexårige sonen

Richard på ett treårigt kontrakt för att starta en barnmorskeverksamhet (barnbördssektion) vid stadens regionsjukhus. En vecka efter starten i Addis Abeba rådde de på sin första fistulapatient – en sjuttonårig flicka, som utstått fem dagars födsloarbete, som resulterat i ett dödfött barn. Hennes skador var omfattande och ledde bland annat till urininkontinens.

Paret Hamlin hade ingen som helst erfarenhet av allvarliga fistulaskador, vilka länge varit så gott som utrotade i utvecklade länder, tack vare mödravård och kejsarsnitt vid svåra födslar. Men till deras förfäran upptäckte de att de var vanligt förekommande i Etiopien. Skälen var tidiga äktenskap, undernäring och tungt kroppsarbete i unga år. Det vill säga småflickor med outvecklade kroppar, utsattes regelmässigt för risker. Ofta i avlägsna byar utan hälsovård och isolerade genom oframkomlig terräng – höga berg, djupa klyftor och avsaknad av infrastruktur.

Från den dagen och framåt hade Hamlins bestämt sig för att hjälpa dessa söndertrasade unga kvinnor. De återvände inte till Australien annat än för semestrar, som de ägnade åt att tigga ihop pengar för sitt fortsatta arbete. Ett arbete som överlevde svängningarna av oro i

landet. Kejsare Haile Selassie och hans regims fall 1974, militärkuppen och krigarnas kulor, som pepprade håll i vägarna i deras hus. Under de följande 17 åren av inbördeskrig, "The Red Terror", slaktades under sent 70-tal upp emot 500 000 opponenter av den nya kommunistiska regeringen. Förfärlig hungersnöd drabbade landet under 80-talet. Alla såg vilket ofattbart viktigt arbete Hamlins uträttade och lämnade dem helt enkelt i fred.

När Reg dog i cancer för 25 år sedan undrade Catherine om hon skulle orka fortsätta.

- Vi gjorde allt tillsammans och det var svårt att plötsligt bli ensam, säger hon. - Jag var på väg att ge upp. Allt kändes för mycket för mig. Men mina vänner här bad mig att inte lämna allt och lovade att hjälpa mig genom alla svårigheter. Och så blev det. Vi klarade det tillsammans. Självklart saknar jag ibland Australien, men det här är mitt hem och dessa människor är min familj.

Med stöd av donatorer, som fortsätter att lämna bidrag, har det från början lilla, av familjen och vänner drivna sjukhuset omorganiserats till en stor, professionell enhet. Resultatet är en organisation, som fram till idag har opererat över 50 000 kvinnor, och det kostnadsfritt, samt etablerat sjukhus i fem regioner förut-

om det centrala fistulasjukhuset i Addis Abeba. Genom nyetablerade relationer kan Hamlins erkänt kvalificerade och innovativa metoder inom fistulakirurgi spridas till läkare över hela världen. Barnmorskor utbildas genom Hamlin College för arbete på landsbygden. Upplägget är tänkt att stötta fyrtio statliga hälsocenter. Vid rehabcentret Desta Mender strax utanför Addis får kvinnor med svårare skador utbildning i olika färdigheter, i ekonomi och småföretagande, samt hur man löser vardagliga problem. Man är också i färd med att starta ett pilotprojekt, det första utanför landet, med en lokal samarbetspartner i Uganda.

Catherine Hamlin, en av endast två utlänningar som någonsin tilldelats etiopiskt medborgarskap, har också agerat i nära relation med den etiopiska staten. Hennes läkargärning har bidragit till att kvinnors dödstal sänkts kraftigt under de senaste 15 åren. Från 1 400 döda per 100 000 födselar till 350 stycken. Lagar mot barnäktenskap, uppmaningar att inte föda hemma, dramatisk ökning av antalet barnmorskor, utvidgat hälsoarbete, sjukhus och hälsocenter har alltihop spelat roll för det förbättrade läget.

Catherine H blir aldrig förvånad över den effekt hennes patienter har på besökare.

- Vår medkänsla är mycket stark och sorgen över att se dessa kvinnors tillstånd och ta del av deras bakgrund påverkar oss alla. Det är därför vi stannar och försöker att göra allt för att hjälpa. Att se dem läka och återvända till livet är fantastiskt. Det finns inte ord för att beskriva den känslan. Barnafödande ska vara en glädjefylld händelse, men är för en del en mardröm. Att se dessa kvinnor komma in genom sjukhusgrindarna i sina av urin nedsolkade kläder och utan något i världen förutom hopp-

pet att vi kan kurerat dem, berör varje människa djupt. Efter behandlingen kan de gå ut genom grindarna, tillbaka till ett normalt liv. De lämnar oss med lätta steg, i ny klänning och med hopp om en ljusare framtid.

Catherine gör en paus. Hon vet att det rapporteras omkring 3 000 nya fistula fall varje år och att det finns ett eftersläpande arbete som omfattar 39,000 drabbade.

- Jag kommer inte att se fistula utrotat i Etiopien under min livstid, men det kommer du, säger hon. - Jag försöker fortfarande väcka världen och berätta om kvinnorna vi tar hand om. Tänk att dessa gräsligheter fortfarande existerar när det finns så mycken medicinsk kompetens!

- Hennes livshistoria är helt otrolig, säger Dr Tesfaye Jacob, CEO of Hamlin Fistula Ethiopia. - Den är varm och kärleksfull och handlar om att ge tillbaka hopp och värdighet till de mest marginaliserade och utfrysade kvinnorna i världen. För dessa och många fler, kommer hon alltid att vara en hjältinna.

GE EN GÅVA TILL CATHERINE HAMLINS MINNE!

Plusgiro: 90 02 96-5, Bankgiro: 900-2965, Swish: 123-90 02 965

Vi i styrelsen kommer gärna och berättar om Fistulasjukhusets verksamhet i Etiopien, visar bilder och film. Kontakt: kerstinengle@gmail.com

Vi rekommenderar ett besök på www.fistulasjukhuset.org. Här finns mycket information med bilder att hämta.

Det framgångsrika arbetet som bedrivs genom Fistulasjukhuset är helt beroende av gåvor.

Vi hoppas på ett bidrag från dig.

Vi finns också på Facebook, twitter och Instagram www.instagram.com/fistulasjukhuset.

90
KONTO | SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Stiftelsen Fistulasjukhuset
c/o Riksförb. Hem och Samhälle
Alsnögatan 7,
116 41 Stockholm